

Ärende: VN/10343/2024

Begäran om utlåtande om utkastet till regeringens proposition till riksdagen med förslag till skärgårdslagen

Lausunnonantajan lausunto

Sammanfattning av era kommentarer för att utarbeta ett sammandrag av utlåtandena

Uppdateringen av skärgårdslagen är bra även om det är en allmän lag vars tillämpning i många fall ska preciseras i speciallagstiftning.

Era kommentarer om 1-2 § och motiveringen till dem

Inga kommentarer

Era kommentarer om 3-6 § och motiveringen till dem

I lagens 6 § finns stadganden om ordnande av service i skärgården. Även om bestämmelsen inte avses utgöra någon direkt rättslig grund för ordnandet av service, utan målsättningen snarare är att säkerställa att befintliga, gällande skyldigheter fullgörs i skärgården, så kan paragrafen upplevas som otydlig. Ordnande av service för skärgårdsbefolkningen behöver inte betyda att servicen finns i skärgården utan att det också t.ex. kan innebära fungerande transportservice till tjänster som finns någon annanstans. Begreppet service som nämns i paragrafen kunde förtydligas. I detaljmotiveringarna framkommer förvisso att det för kommunernas del i praktiken avses vara lagstadgad service och den service som kommunen sköter med stöd av sitt allmänna ansvarsområde.

Era kommentarer om 7-8 § och motiveringen till dem

Paragraferna om förbindelsebåtstrafiken i skärgården tydliggör servicens betydelse, även under störningssituationer, och är en förbättring jämfört med nuvarande lagstiftning.

Gällande lag tar, på ett bredare plan, ställning till att skärgårdsborna ska ha tillgång till fungerande transporttjänster. Här kan även lyftas fram att färjförbindelserna, som är en del av vägnätet, ska vara fungerande och trygga och att utvecklingen av tjänsterna även ska beakta säsongsboende. Syftet

med skärgårdslagen är att stärka livskraften i skärgården och utan fungerande förbindelser är det en omöjlighet.

Era kommentarer om 9-10 § och motiveringen till dem

I 9 § åskådliggörs på ett tydligt sätt vilka verktyg kommunerna kan ta till för att stärka livskraften i skärgården och beakta skärgårdens särdrag.

Era kommentarer om 11-12 § och motiveringen till dem

Inga kommentarer

Era kommentarer om 13-14 § och motiveringen till dem

Inga kommentarer

Era kommentarer om konsekvenser (kapitel 4.2 Huvudsakliga konsekvenser)

Det är positivt att det i skärgårdslagen lyfts fram att bidrag även kan ges för det bebyggda kulturarvet i skärgården. Det finns verkligen behov av dylika åtgärder både gällande fastigheter i privat som offentlig ägo. En av de stora utmaningarna är statlig egendom i skärgården såsom fyror m.m. som det finns knappt om resurser för att sköta. Eventuella bidrag är fortsättningsvis beroende av medel i statsbudgeten.

I kapitel 4.2.3 nämns om att lagförslaget kan ha positiva miljökonsekvenser. Skärgårdens mångfaldiga natur och landskap samt rika kulturmiljö ska värnas. Det finns utmaningar att kunna sammanjämka värden av dessa olika värden samtidigt som målsättningen med skärgårdslagen är att hålla skärgården livskraftig. Detta blir uppenbart i till exempel diskussioner om fredningsområden med mera och här är det många gånger tydligt att synsätten på olika värden krockar. I t.ex. Kvarken är avsikten att på statliga mark- och vattenområden grunda ett naturskyddsområde som tillsammans med de privata fredningsområdena bildar ett av Finlands största marina skyddsområden. Diskussionerna kring detta har varit allt annat än lätta och i dylika fall är tyvärr inte målet för alla parter att nödvändigtvis stärka livskraften i skärgården. Dylika frågor kan även bli aktuella gällande t.ex. havsvindkraften som skulle kunna ha en potential att stärka livskraften i skärgården samtidigt som den innebär utmaningar för skärgårdsklassificeringen och -naturen. Det kan påpekas att havsvindkraften inte lyfts på något ställe i förarbetena även om den sannolikt kommer att inverka på skärgården på ett sätt som gör att det faller inom lagens syfte.

Förslaget i 3 § om klassificeringen av skärgården förtydligar vilken typ av skärgård som finns i landet. Även om det i detta skede inte är aktuellt att gå vidare med en förnyelse av statsandelssystemet finns det en farhåga om att klassificeringen på sikt kan få stora och oskäliga ekonomiska följder för skärgårdskommunerna. I en framtida statsandelsreform är det skäl att inte enbart se på skärgårdsklassificeringen för bestämmande av skärgårdsrelaterade statsandelar. Skärgårdsklassificeringen berättar inget om hur skärgårdskommunerna ordnar service i skärgården och här är det stora skillnader skärgårdskommunerna emellan. Därför kan skärgårdsklassificeringen och boende i de olika skärgårdszonerna inte ligga till grund för en framtida statsandelsreform vad

gäller det s.k. skärgårdsbidraget. Malax kommun föreslår att statsrådet i sitt förslag till skärgårdslag till riksdagen skriver in tydliga motiveringar till vad följderna och effekterna av nya skärgårdslagen blir för kommunerna som berörs samt att statsrådet noga granskar att de kommuner som erhåller sk. skärgårdsbidrag i framtiden ordnar service åt skärgårdsbefolkningen i praktiken, till exempel skola och dagvård. Vid sådana fall att service inte erbjuds ska statsrådet kunna påtala om denna brist och även kunna kräva att kommunen vidtar åtgärder för att uppfylla lagens andemening. Vid behov ska även en granskning av den uppdaterade skärgårdslagen kunna göras för att åtgärda eventuell ojämlikhet.

Era kommentarer om allmänna motiveringarna (kapitlen 1-12, bortsett från kapitlen 4.2 Huvudsakliga konsekvenser och 7 Specialmotivering)

Det är bra att det i bakgrundsarbetena framkommer att det för tillfället bor mera människor än tidigare i skärgården och att detta långt beror på de säsongsboende. De säsongsboende utgör en viktig faktor som påverkar livskraften i skärgården även om det också kan medföra utmaningar med tanke på serviceproduktionen då befolkningsunderlaget kan variera kraftigt under året.

Era kommentarer om utkastet till statsrådets förordning om skärgårdsdelegationen

Inga kommentarer

Sten Yolanda
Malax kommun - Kommunstyrelsen i Malax